

**Viraston antamat lausunnot ajalla 21.8. - 17.9.2018**

60/11.01.00/2018, 176/00.04.00/2018, 168/03.00.00/2018

MH § 144

1) Maakuntajohtaja Pentti Malinen on 31.8.2018 antanut sisäministeriölle seuraavan sisältöisen lausunnon:

**"KAINUUN LIITON LAUSUNTO TURVALLISUUSSUUNNITTELUN KANSALLISISTA LINJAUKSISTA**

Lausuntopyynnössä on pyydetty kiinnittämään erityistä huomiota siihen, palvelevatko esitetyt linjaukset lausunnonantajan tiedollisia ja muita tarpeita arjen turvallisuustyössä, turvallisuustyön järjestämisessä sekä sen yhteensovittamisessa lausunnonantajan muun toiminnan kanssa. Kainuun liitto aluekehitysviranomaisena tarkastelee turvallisuussuunnittelua laajasti osana maakunnan yleistä kehittämistä sekä alueen sisäistä ja kuntien välistä yhteistyötä.

**Turvallisuussuunnittelun kansalliset linjaukset**

Yleisellä tasolla voidaan todeta, että paikallisen ja alueellisen turvallisuussuunnittelun kansalliset linjaukset on laadittu sisäisen turvallisuuden strategian periaatteiden mukaisesti ja linjauksien toimenpidekokonaisuudet mahdollistavat riittävän kokonaisvaltaisen turvallisuussuunnittelutyön toteuttamisen kunta- ja maakuntatasolla. Toimenpidekokonaisuuksia voidaan tarvittaessa myös lisätä kunnan ja/tai maakunnan erityispiireiden edellyttämien tarpeiden mukaisesti.

Turvallisuussuunnittelun kansalliset linjaukset edistävät ja yhdenmukaistavat riittävällä tarkkuudella turvallisuustyön toteuttamista kunta- ja maakuntatasolla, mutta mahdollistavat myös kuntien ja maakuntien itsehallinnon toteutumisen.

Turvallisuussuunnittelulinjausasiakirjan sisällön jakaminen kahteen osioon (yleinen osa ja toimenpidekortit) on perusteltua ja tarkoituksenmukaista. Aiheosioden jakaminen kahteen mahdollistaa riittävän konkreettisen turvallisuussuunnittelutyön tavoitteiden määrittämisen sekä palvelee varsinaista turvallisuustyön toteuttamista.

Toimenpidekorttien sisällöstä voidaan todeta, että kortit on laadittu hyvän laadintaperiaatteen mukaisesti; kortit sisältävät vision, tavoitteet ja toimenpiteet sekä indikaattorit osiot. Toimenpidekortit sisältävät myös suorat linkit kortissa esitetyn toimintamallin asiasisältöä käsittelevään kansalliseen palvelukonseptiin tai työkaluun. Yhtenäisten palvelukonseptien ja työkalujen käyttäminen yhdenmukaistaa arjen turvallisuustyön toteuttamista kunta- ja maakuntatasolla sekä lisää turvallisuuspalveluiden yhdenmukaisuutta kansallisella tasolla.

Menetelmäkortit (ongelmakeskittymät) on tarkoituksenmukainen ilmiöiden tarkastelumenetelmä ja menetelmä auttaa havaitsemaan turvallisuuden kannalta keskeisten ilmiöiden maantieteellisen sijoittumisen (hajaantunut, keskittynyt ja Hot-piste). Menetelmän avulla voidaan saada mahdollista lisäinformaatiota ja perusteita turvallisuuteen vaikuttavien toimenpiteiden kohdentamisesta tietyille alueille, joissa on suurin tarve ja vaikutavuus.

Turvallisuuden toimintaympäristöön vaikuttaminen ja toimenpiteet ovat usein sellaisia, että niissä on vastuussa useampi vastuutaho, jolloin toimintaympäristöön vaikuttaminen yhden toimijatahon toimesta ei pääsääntöisesti tuota parasta mahdollista lopputulosta. Tästä edellä mainitusta tekijästä johtuen turvallisuuden toimintaympäristöön vaikuttamisen suunnittelu ja keskeiset toimenpiteet on tarkoituksenmukaista sopia verkostomaisesti usean eri hallinnonalan, kunnan ja muiden keskeisten turvallisuuden toimintaympäristöön vaikuttavien toimijatahojen kesken. Turvallisuustyömuodon suunnittelussa ja turvallisuustyön käytännön toteuttamisen periaatteista sopimisessa on tarkoituksenmukaista hyödyntää mahdollisimman paljon samoja jo olemassa olevia yhteistyörakenteita esim. valmiusfoorumi.

Turvallisuussuunnittelu on lähellä kahta muuta paikallista yhteistyömuotoa - varautumista sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä. Valmiusfoorumi ja yhdessä sopiminen mahdollistavat osaltaan myös paikallisten erityispiirteiden huomioimisen ja käytännön turvallisuustyön toteuttamisen periaatteista sopimisen sekä turvallisuustyöhön käytettävissä olevien resurssien kokonaisvaltaisen hyödyntämisen kunta- ja maakuntatason.

### Kehitysehdotukset

Kainuun liiton mielestä luonnos ei sisällä ennakoivaan turvallisuuden toimintaympäristön seurantaan ja arviointiin soveltuvaa palvelukonseptia tai työkalua. Turvallisuuden toimintaympäristön arviointi, muutosten seuranta ja tulevaisuuden ennakointi muodostavat keskeisen perustan turvallisuustyön tavoitteiden ja turvallisuustyön toteuttamisen painopisteiden määrittämiselle. Turvallisuuden toimintaympäristön tulevaisuuden ennakointi ja turvallisuustyön vaikuttavuuden arviointi ovat erittäin keskeisiä osa-alueita turvallisuustyön suunnittelussa ja painopisteiden sekä tavoitteiden määrittämisessä. Tästä em. tarpeesta johtuen on perusteltua, että turvallisuuden toimintaympäristön ennakointiin, seurantaan ja arviointiin tuli olla kansallisesti määritelty palvelukonsepti tai työkalu."

2) Maakuntajohtaja Pentti Malinen ja hallintopäällikkö Paula Halonen ovat 11.9.2018 antaneet valtiovarainministeriölle seuraavan sisältöisen lausunnon:

"VALTIOVARAINMINISTERIÖN LAUSUNTOPYYNTÖ LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI KUNTIEN JA MAAKUNTIEN TALOUSTIETOJEN TUOTTAMISTA JA RAPORTOINTIA KOSKEVAKSI LAINSÄÄDÄNNÖKSI

Valtiovarainministeriö on pyytänyt jakelussa mainituilta tahoilta lausuntoa

luonnoksesta hallituksen esitykseksi kuntien ja maakuntien taloustietojen tuottamista ja raportointia koskevaksi lainsäädännöksi. Lausunto pyydetään antamaan vastaamalla Lausuntopalvelu.fi:ssä julkaistuun lausuntopyyntöön viimeistään 11.09.2018.

Esitys sisältää ehdotukset lainsäädännön muutoksista, jotka ovat edellytyksenä kuntien, kuntayhtymien ja maakuntien talousseurannan ja raportoinnin automatisoidun mallin toteuttamiselle. Malli perustuu Kunta- ja Maakuntatieto-ohjelmien yhteydessä tehtyyn valmisteluun. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kuntalakia ja maakuntalakia, valtiokonttorista annettua lakia sekä kuntien ja maakuntien taloustietojen tuottamista ja toimittamista koskevaa erityislainsäädäntöä.

Esityksen tavoitteena on varmistaa, että kuntien ja maakuntien valtionohjaukseen sekä kuntien ja maakuntien omaan käyttöön talouden seurannassa ja ohjauksessa saadaan luotettavaa, ajantasaista ja vertailukelpoista tietoa. Lisäksi tavoitteena on yksinkertaistaa kuntien ja maakuntien taloustiedon tuottamisen ja raportoinnin menettelytapoja ja vähentää kunnille ja maakunnille raportoinnista aiheutuvia kustannuksia.

Kuntalakiin ja maakuntalakiin ehdotetaan lisättäväksi säännökset taloustietojen raportoinnista. Kunnat ja maakunnat velvoitettaisiin toimittamaan erikseen säädetyt taloustietonsa suoraan taloushallinnon tietojärjestelmistään valtiokonttorin ylläpitämään valtakunnalliseen tietovarantoon. Kuntalain ja maakuntalain säännökset velvoittaisivat kuntia ja maakuntia taloustietojen tuottamiseen ja raportointiin yhdenmukaisessa ja vertailtavassa muodossa. Tietojen tuottamisen ja raportoinnin tekninen muoto ja tietomääritykset perustuisivat tietoja toimittavien kuntien ja maakuntien sekä muiden tietoja käyttävien viranomaisten yhteistyöhön.

Kuntalakiin ehdotetaan säädettäväksi asetuksenantovaltuus, jonka perusteella valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa kuntia velvoittavasti tarkempia säännöksiä kirjanpito- ja tilinpäätöstietojen sekä palvelukohtaisten kustannustietojen tuottamisesta yhdenmukaisessa ja vertailtavassa muodossa. Vastaava sääntely sisältyy jo maakuntalakiehdotukseen.

Kunnan ja maakunnan tietojen tuottamista ja raportointia koskevaa sosiaali- ja terveydenhuollon sekä opetus- ja kulttuuritoimen hallinnonalojen lainsäädäntöä muutettaisiin siten, että siinä otetaan huomioon ehdotettu taloustietojen raportointimalli.

Uusi toimintamalli korvaisi vaiheittain vuotta 2020 koskevista tiedoista alkaen Tilastokeskuksen tilastolain nojalla tekemän kuntien ja kuntayhtymien taloustietoja koskevan tiedonkeruun ja sisältäisi jatkossa myös muun säännöllisesti kerättävän taloustiedon. Tarkoituksena on, että samojen tietojen päällekkäisestä keräämisestä luovutaan ja manuaalisen lomakepohjaisen tiedonkeruun sijasta siirrytään automaattiseen taloustiedon raportointiin yhteisesti hyödynnettävässä muodossa suoraan kuntien ja maakuntien taloustietojärjestelmästä.

Valtiokonttorin tehtävästä ylläpitää kuntien ja maakuntien taloustietovarantoa säädettäisiin valtiokonttorista annetussa laissa.

Kainuun liitto näkee hyvänä asiana, että kuntalakiin ja maakuntalakiin ehdotetaan lisättäväksi säännökset taloustietojen raportoinnista. Lisäksi Kainuun liitto näkee toimivana, että kunnat ja maakunnat veloitettaisiin toimittamaan erikseen säädetyt taloustietonsa suoraan taloushallinnon tietojärjestelmistään valtionkonttorin ylläpitämään valtakunnalliseen tietovarantoon. On erittäin hyvä, että kuntalain ja maakuntalain säännökset velvoittaisivat kuntia ja maakuntia taloustietojen tuottamiseen ja raportointiin yhdenmukaisessa ja vertailtavassa muodossa.

Tietojen tuottamisen ja raportoinnin tekninen muoto ja tietomääritykset edellyttävät tietoja toimittavien kuntien ja maakuntien sekä muiden tietoja käyttävien viranomaisten yhteistyötä. Selkeä ohjeistus vaadittavien taloustietojen raportointia varten on ehdottoman tärkeää ja lisäksi taloustietojärjestelmien tulee olla sellaisia, että niistä voidaan automaattisesti raportoida tarvittavat tiedot. Tästä voi aiheutua kustannuksia mikäli tietojärjestelmistä ei saada nykymuotoisena automaattisesti raportoitua taloustietoja vaaditussa muodossa. Muutoin Kainuun liitto näkee, että raportoinnin kustannukset eivät ainakaan kasvaisi uudistuksen myötä. Maanalaisten lomakepohjaisen tiedonkeruun sijasta siirtyminen automaattiseen taloustietojen raportointiin yhteisesti hyödynnettävässä muodossa suoraan kuntien ja maakuntien taloustietojärjestelmästä nopeuttaa tietojen toimittamista ja vähentää raportointiin käytettävää työaika.

Valtiokonttorin tehtävästä ylläpitää kuntien ja maakuntien taloustietovarantoa säädettäisiin valtiokonttorista annetussa laissa. On hyvä, että taloustietovarantoa ylläpidetään lailla säädetyssä valtiokonttorissa. Vastuu tehtävän ylläpidosta olisi näin ollen laissa määritelty. Kuntalaissa ja maakuntalaissa puolestaan säädettäisiin kuntien ja maakuntien velvollisuudesta toimittaa erikseen säädetyt taloustiedot. Valtioneuvoston asetuksessa kunnan/maakunnan taloutta ja toiminnan kustannuksia koskevien tietojen toimittamisesta säädettäisiin tietosisällön ja teknisen yhteensopivuuden määrittelystä sekä tietojen toimittamisen aikataulusta. On tärkeää, että valtiovarainministeriö vastaa kuntalain 121 §:ssä/maakuntalain 140 §:ssä tarkoitettujen tietosisältöjen ja teknisen yhteensopivuuden tarkempaa määrittelyä varten tarvittavan yhteistyön organisoimisesta siten, että kaikki laissa mainitut tietoja käyttävät tahot ovat edustettuina valmistelussa. Kainuun liitto näkee, että tukea tarvitaan siihen, että taloustietojärjestelmät ovat sellaisia, että taloustiedot ovat automaattisesti raportoitavassa muodossa (yhdenmukainen ja vertailtava muoto). Lisäksi vaadittavan raportointiohjeistuksen tulee olla selkeä."

3) Suunnittelujohtaja Hannu Heikkinen ja maankäyttöasiantuntija Martti Juntunen ovat 12.9.2018 antaneet turvallisuus- ja kemikaalivirastolle (Tukes) seuraavan sisältöisen lausunnon:

"LAUSUNTO SOTKAMON SOTKAMO SILVER OY:N KAIVOSLUVASSA ANNETTAVIEN YLEISTEN JA YKSITYISTEN ETUJEN TURVAAMISEKSI TARPEELLISTEN MÄÄRÄYSTEN TARKISTAMISESTA

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) on pyytänyt kaivoslain (621/2011) 62 §:n nojalla Kainuun liiton lausuntoa Sotkamo Silver Oy:n Taivalhopean kaivospiirin KaivNro K8194 kaivosluvassa annettavien

yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisten määräysten tarkistamisesta.

Kuulemisen peruste on kaivoslain 52.3 §, 108 § ja 109 §.

Kaivosluvassa annettavien yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisten määräysten tarkistaminen

Kainuun liitolla ei ole huomautettavaa kaivosluvassa annettavien yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisten määräysten tarkistamiseen."

Lisätietoja lausunnoista nro 1-2 antaa maakuntajohtaja Pentti Malinen, puh. 044 797 0197 ja lausunnosta nro 3 suunnittelujohtaja Hannu Heikkinen, puh. 044 710 0864 tai sähköpostitse osoitteella etunimi.sukunimi@kainuu.fi.

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus merkitsee asian tiedoksi.

Maakuntahallitus:

Maakuntahallitus hyväksyi maakuntajohtajan ehdotuksen.

---